

การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกัน
การทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักธรรมาภิบาล 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร

LEARNING MANAGEMENT OF SOCIAL STUDIES TO PROMOTE
STUDENTS IN PREVENTION OF CORRUPTION BASED ON IV
GHĀRAVASADHAMMA OF FIRST YEARSECONDARY SCHOOL
STUDENTS IN PANGKHONWITTHAYAKHOM SCHOOL,
SAKONNAKHON PROVINCE*

พิษณุ หอมสมบัติ, สมควร นามสีฐาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

กิตติศักดิ์ สุวรรณชัยรบ, สุนทร สีพันธ์บุญ

โรงเรียนพังโคนวิทยาคม

Phitsanu Homsombat, Somkhuan Namseethan

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khonkean Campus, Thailand

Kittisa Suwannachairob, Sunton Sipanbun

Pangkhonwittayakhom School, Thailand

E-mail: ph25272521@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สร้างรูปแบบ และเสนอรูปแบบในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักธรรมาภิบาล 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร การวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research) ระหว่างวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) กับวิธีวิทยา การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Research) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 140 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการ

*ได้รับบทความ: 20 มีนาคม 2563

แก้ไขบทความ: 24 เม.ย. 2563

ตอบรับตีพิมพ์: 30 มิ.ย. 2563

เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ผลการวิจัยพบว่า

การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักทศวรรษธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลักจาละ คือ การจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก สัจจะ คือความจริง การจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก ทมะ คือ การข่มใจ และด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก ขันติ คือ ความอดทน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักทศวรรษธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร ด้านสัจจะ ใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จริง ด้านทมะ ใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษา ด้านขันติ ใช้วิธีการสอนแบบบทบาทสมมติ และด้านจาละ ใช้วิธีการสอนแบบแก้ปัญหา

แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักทศวรรษธรรม 4 ด้านสัจจะ ครูควรใช้วิธีการสอน โดยใช้สื่อ ข่าวสาร หรือสถานการณ์จริง ผ่านกระบวนการกลุ่มในการระดมความคิดและวิเคราะห์เกี่ยวกับสัจจะ ด้านทมะ ครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษาให้นักเรียนศึกษา ด้านขันติ ครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ ใช้วิธีการสอนแบบ แสดงบทบาทสมมติแล้วให้นักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ จากการแสดงบทบาทสมมติ ด้านจาละ ครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน จะใช้หลากหลายวิธีแล้วแต่ความเหมาะสมกับเนื้อหาและพื้นฐานของนักเรียนเช่นวิธีการสอนแบบแก้ปัญหา วิธีการสอนแบบ อริยสัจ 4 หรือกระบวนการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์

คำสำคัญ : การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน, หลักทศวรรษธรรม 4

Abstract

The aims of this thesis were: to study the problematic conditions, to create and present the model used in learning management of social studies to promote the learners in prevention of corruption based on IV Ghāravasādhama (virtues for a good household life) of the first-year secondary school students in Pangkhonwitthayakhom school, Sakonnakhon province. This study was carried out by means of mixed methodology research, including both quantitative and qualitative research methods. The total number of the studied samples was 140 and the data were collected by using a questionnaire and an interview form. The statistics used in data analysis were the descriptive statistics and inferential statistics.

The research results were as follows:

The learning management of social studies to promote the learners in prevention of corruption based on IV Ghāravasādhama of the first year secondary school students in Pangkhonwitthayakhom school, Sakonnakhon province in overall was statistically rated at a high level. The highest scores can be seen in the following respective aspects: the learning management of social studies to promote the learners in prevention of corruption based on liberality (cāga), honesty (sacca), taming and training oneself (dama) and tolerance (khanti).

The model of the learning management of social studies to promote the learners in prevention of corruption based on IV Ghāravasādhama of the first year secondary school students in Pangkhonwitthayakhom school, Sakonnakhon province was divided into four aspects: the honesty aspect is the instruction using real situation; the aspect of taming and training oneself is the instruction using a case study; the aspect of tolerance is the instruction

using a role play; the aspect of liberality is the instruction using a problem solving technique.

The ways of the learning management of social studies to promote the learners in prevention of corruption based on IV Ghāravasadhama of the first year secondary school students in Pangkhonwitthayakhom school, Sakonnakhon province in each aspect were that in the aspect of honesty, teachers should use teaching methods using news, media or real-life situations through a group dynamic for brainstorming and analyzing truth; in the aspect of taming and training oneself, the teachers should teaching methods using a case study; in the aspect of tolerance, teachers should use teaching methods using a role play and then ask students to analyze the role play together; in the aspect of liberality, teachers should use the various instruction methods suitable to learning contents and learners' basic to promote the learners in prevention of corruption, such as using a problem solving technique, teaching by using the principles of the four noble truths or jigsaw learning.

Keywords: Prevention of Corruption, IV Ghāravasadhama

บทนำ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับจากเดิมจากที่เน้นการเรียนรู้จากชุดความรู้ที่มีความชัดเจนสามารถพิสูจน์ได้ เป็นการเรียนรู้อีกชุดหนึ่ง คือความรู้ที่ไม่ชัดเจน อาจจะไม่แม่นยำและมีความคลุมเครือ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาหาคำตอบด้วยตนเอง หากจะให้ดี ความ หรือบ่งชัดลงไปอีกว่า ทักษะใดที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คำตอบคือ แรงแบบบาลีที่จะเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด (วิจารณ์ พานิช, 2556)

การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้การดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนสามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจนั้นไปปรับใช้ให้เข้า

กับสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสม สมดุล และยั่งยืน (วิภาพรรณ พินลา, 2560: 13-34)

ปัญหาคอร์รัปชัน ถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งปัญหานี้ยังไม่มีทีท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าประเทศไทยจะก้าว เข้าสู่ความทันสมัย มีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่ มีการรณรงค์จากองค์กรของรัฐ หรือองค์กรอิสระต่าง ๆ ที่เห็นพ้องกันว่า การคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจน และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง สำหรับประเทศไทยนั้นเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก (นภธร ศิวรัตน์ และ รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์, 2561: 343-354)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะองค์กรรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงได้จัดทำรายวิชาเพิ่มเติม “การป้องกันการทุจริต” ประกอบด้วยเนื้อหา 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) การคิดแยกแยะและวางผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม 2) ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต 3) STRONG/จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต และ 4) พลเมืองและความรู้รับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งทั้ง 4 หน่วยนี้ จะจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ชั้นปฐมวัย จนถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังและป้องกันการทุจริตให้แก่ นักเรียนทุกระดับ ทั้งนี้ เป็นการสร้างพลเมืองที่ซื่อสัตย์สุจริตให้แก่ประเทศชาติ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทย มีค่าคะแนนสูงขึ้น บรรลุตามเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 3 (พ.ศ.2560 - 2564) (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2561)

การพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้รู้ด้วยหลักคุณธรรมทางพระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษยชาติ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 4 ที่ว่า 1) สัจจะ คือความจริงสิ่งประเสริฐเกิดชื่อเสียงและศรัทธา 2) ทมะ คือเกิดการข่มบังคับจิตใจให้ปัญญา 3) ขันติ คือความอดทนขยันหมั่นเพียรต่อหน้าที่ย่อมมีทรัพย์ 4) จาคะ คือช่วยให้บริจาคมากบุญมีผู้กมิตรไมตรีไว้ได้ ในการอบรมให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อหล่อหลอมให้เป็นเยาวชนที่ดี เป็นพลเมืองที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ (พระสมทบ ถิรปัญญา, 2554, 135)

ดังนั้น ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านจิตใจแก่นักเรียนนั้นคือ มีความซื่อสัตย์ มีความอดกลั้นข่มใจตนเอง มีความขยันอดทน และรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร โดยจำแนกตาม ห้องเรียน อาชีพผู้ปกครองนักเรียน ค่าครองชีพของนักเรียน
3. เพื่อเสนอรูปแบบในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methodology Research) เป็นการผสมผสานวิธีการระหว่างวิทยาการวิจัยเชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Research) ด้วยการผสมในระดับข้อมูลเป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรประชากรกลุ่มตัวอย่างและกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยบูรณาการข้อมูลคุณภาพนำไปสู่ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) และด้วยวิธีการทางสถิติ (Statistical Methods)

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 จากจำนวน 11 ห้อง จำนวนทั้งหมด 214 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 140 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และสุ่มแบ่งชั้น Stratified Random Sampling และเทียบสัดส่วนจากประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย โดยการสุ่มตัวอย่าง (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ได้แก่ ผู้ปกครอง จำนวน 2 คน ครู จำนวน 3 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คน รวมจำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำนวน 7 คน ได้มาแบบเจาะจงเครื่องมือได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มี 3 ขั้นตอน คือ 1)แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2)แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักขรรวาศธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร 3) แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ผลการวิจัย

1. สภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักขรรวาศธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร จำแนกตามห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 27.10 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/EP จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/7 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 จำแนกตามอาชีพ ผู้ปกครอง อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 47.90 อาชีพเกษตรกร จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 อาชีพรับราชการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 2.10 จำแนกตามค่าครองชีพของนักเรียน 41-60 บาท จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10 ค่าครองชีพของนักเรียน 20-40 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 24.30 และค่าครองชีพของนักเรียน 61-100 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60 ตามลำดับ

2. ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนครทั้ง 4 ด้าน พบว่าการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.80, S.D.=0.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก จาคะ ($\bar{X}= 3.83, S.D.=0.0.50$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก สัจจะ ($\bar{X}= 3.81, S.D.=0.0.43$) ด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก ทมะ ($\bar{X} = 3.79, S.D.= 0.55$) และด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก ขันติ ($\bar{X} = 3.76, S.D.= 0.55$) เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. แนวจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน นำมาสรุปเป็นรายด้านดังนี้ สรุปว่า การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 ด้านสัจจะ ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนคุณครูควรใช้วิธีการสอน โดยใช้สื่อ ข่าวสาร หรือสถานการณ์จริง ผ่านกระบวนการกลุ่มในการระดมความคิดและวิเคราะห์ ด้านทมะ ในส่วนการจัดการเรียนการสอนครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษา ให้นักเรียนศึกษาแล้วให้นักเรียน วิเคราะห์โดยใช้ ฆราวาสธรรมด้านทมะ ไปใช้แก้ปัญหา ด้านขันติ ในส่วนการจัดการเรียนการสอนครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ ใช้วิธีการสอนแบบ แสดงบทบาทสมมติแล้วให้นักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์จากการแสดงบทบาทสมมติ ด้านจาคะ ในส่วนการจัดการเรียนการสอนครูใช้วิธี การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน จะใช้หลากหลายวิธีแล้วแต่ความเหมาะสมกับเนื้อหาและพื้นฐานของนักเรียนเช่นวิธีการสอนแบบแก้ปัญหา วิธีการสอนแบบอริยสัจ 4 หรือกระบวนการเรียนรู้ แบบจิ๊กซอว์

อภิปรายผลและสรุป

1) ด้านสัจจะ จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.81, S.D.=0.0.43$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมทบ ธิรปัญญา (รุ่งมิตรจรัสแสง) (2557) เรื่องภาวะผู้นำของเยาวชนตามหลักฆราวาสธรรม 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรม 4 กับภาวะผู้นำของเยาวชนโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า มีความเหมาะสมทำให้นักเรียนมีความรู้เรื่องหลักธรรมที่ดีและรู้ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ และนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน สาเหตุ ปัญหา อุปสรรค สภาพครอบครัวเกิดความแตกแยกครอบครัวไม่ใส่ใจดูแล ครอบครัวเปลี่ยนบทบาทจากเดิม ความไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของนักเรียนไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตัดสินใจไม่ถูกยังขาดความรับผิดชอบ ขาดการเสียสละ อยากรู้ อยากลอง สื่อโฆษณาสิ่งยั่วยุให้เกิดการกระทำตามใจตนเอง ตามกระแสสังคม ความสะดวกสบายทำให้เกิดความมักง่ายขาดความอดทน ตัวอย่างไม่ดีในสังคมมีมาก สื่อต่างๆ ถ่ายทอดตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม ข้อเสนอแนะแนวทางวิธีแก้ไข ผู้ปกครองผู้ใหญ่นักเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบต้องรู้จักเสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดีให้รู้จักคิดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง สร้างความรักในโรงเรียนขึ้นและบอกหลักการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องดูแลเอาใจใส่ครอบครัว ดูแลเอาใจใส่บุตร ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ให้ความรู้ความเข้าใจให้เด็กเยาวชนมีหน้าที่ในครอบครัว ซึ่งครูผู้สอนมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ ใช้วิธีการสอนโดยใช้ข่าวหรือเหตุการณ์ที่ปรากฏเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ระดมความคิดว่า การนำหลักฆราวาสธรรมด้านสัจจะ ไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างไร แล้วให้ตัวแทนนักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมควรมีการแบบขบวนการกลุ่มทำงานเป็นทีม

2) ด้านทมะ จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 3.79, S.D.= 0.55$) สอดคล้องกับ

ปิยะธิดา อภัยภักดี (2561) ได้เขียนบทความเรื่อง แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ พบว่า แนวทางหรือมาตรการแก้ไขปัญหาการป้องกันการทุจริตในสังคมไทย นอกจากการใช้มาตรการทางด้านกฎหมายในการปราบปรามแล้ว ควรนำหลักการบริหารจัดการบ้านที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ควรจะต้องมีการสร้างเครื่องหมายแห่งความดีให้เกิดขึ้นกับตัวเองและสังคม เช่น หลักคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งความดี มีจิตสำนึกที่ดี และที่สำคัญที่สุด คือมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับ รวมถึงระดับรัฐบาลในการพัฒนาและบริหารประเทศซึ่งเป็นแนวทางแก้ไขและปราบปรามการทุจริตในองค์กรภาครัฐเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นในอนาคต

3) ด้านขันธ์ จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76, S.D.=0.55$) สอดคล้องกับ พระสมชาย เตชปญโญ (เตชะ) และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการตามหลักฆราวาสธรรม 4 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักฆราวาสธรรม 4 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาจากรายด้านแล้วทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล 3.86 ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน 3.84 ด้านสื่อการเรียนการสอน 3.82 ด้านการเรียนการสอน 3.80 ด้านหลักสูตร 3.79 ตามลำดับ ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาการศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักฆราวาสธรรม 4 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต้องมีการพัฒนาใน 5 ด้าน คือ 1)ด้านหลักสูตร 2)ด้านการเรียนการสอน 3)ด้านสื่อการเรียนการสอน 4) ด้านกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน 5)ด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

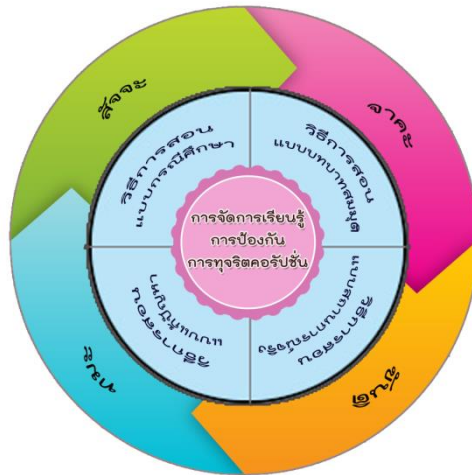
4) ด้านจาเคะ จากการศึกษาพบว่า ระดับการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83, S.D.=0.0.50$) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561) ได้เขียนหนังสือเรื่อง แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันการทุจริตด้านอาชีวศึกษา พบว่า การป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยบทบาทของภาคประชาชน เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ภายใต้พื้นฐานความเข้าใจว่าคนไทยทุกคนในฐานะพลเมือง ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลอนาคตและความอยู่รอดของชาติไทย การที่ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบความโปร่งใสของภาครัฐ สำนักงานป.ป.ช. ได้กำหนดหลักการทำงาน อาทิเช่น มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะอาสาเข้ามาทำงานเพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง คือ ต้องมีความเป็นผู้มีจิตอาสา มีความเสียสละ อดทน กล้าหาญ มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความโปร่งใส ไม่ใช้อำนาจหน้าที่เพื่อการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือประโยชน์ให้แก่พรรคพวก นั้นหมายความว่า เราต้องมีภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง โดยการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง

สรุป ผลจากการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 1) ด้านสัจจะ ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนคุณครูควรใช้วิธีการสอน โดยใช้สื่อ ข่าวสาร หรือสถานการณ์จริง ผ่านกระบวนการกลุ่มในการระดมความคิดและวิเคราะห์เกี่ยวกับสัจจะ เพราะความซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมสำคัญสามารถจะปลูกฝังให้มีความซื่อสัตย์ ไม่กระทำการความชั่วไม่ทุจริตคดโกงไม่เอาทรัพย์สินผู้อื่นมาเป็นของตนเองความซื่อสัตย์เป็นเครื่องวัด ในความไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ในส่วนการดำเนินชีวิตในสังคมต้องทำในสิ่งที่ควรทำอยากได้ในสิ่งที่ควรได้ไม่ยอมได้ของคนอื่นที่ตัวเองไม่มีสิทธิ์ และไม่ยอมได้อะไรที่เกินกำลังความสามารถของตนเอง 2) ด้านทมะ ในส่วนการจัดการเรียนการสอนครูใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนแบบ กรณีศึกษาให้นักเรียนศึกษาแล้วให้นักเรียน วิเคราะห์โดยใช้ ฆราวาสธรรมด้านทมะ ไปใช้แก้ปัญหา โดยการสร้างจิตของนักเรียน โดยโยนิโสมนสิการนั้นต้องใช้เวลาต่อเนื่องยาวนาน และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวย เพราะหัวใจของธรรมะคือการฝึกจิตฝึกสมาธิทำให้ในสิ่งที่ชั่วน้อยลง เมื่อเราทำแต่

ความดีอื่นๆขึ้น ในส่วนการดำเนินทำในสิ่งที่ควรทำอยากได้ในสิ่งที่ควรได้ไม่อยากจะของคนอื่นที่ตัวเองไม่มีสิทธิ์ และไม่อยากจะอะไรที่เกินกำลังความสามารถของตนเอง 3) ด้านขันติ ในส่วนการจัดการเรียนการสอนครูใช้วิธี การจัดการเรียนรู้ ใช้วิธีการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติแล้วให้นักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ จากการแสดงบทบาทสมมติ คุณธรรมด้านขันติช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไร ผ่านกระบวนการทำงานกลุ่มด้านขันติความอดทนอดกลั้น ต่อความหนักและความริบเร่ทั้งหลายของชีวิต ซึ่งการอดทนทางกายต้องอาศัยพลังกำลังฝึกฝนกล้ามเนื้อ ขณะที่ความอดทนทางใจต้องแยกออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) อดทน 2) อดใจ 3) ช่มใจ ในส่วนของการดำเนินชีวิตเมื่ออยู่ร่วมกับสังคมต้องอดทนต่อคำพูดหรือของผู้อื่นความอดทนหนักแน่น คนที่มีความอดทนอดกลั้นนำไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะครูเราต้องมีความหนักแน่นในสิ่งที่เขาพูดหรือทำแล้วไม่ถูกต้องไม่ถูกใจและไม่พูดหรือทำอะไรไม่ถูกใจใครแต่ต้องพูดและทำในสิ่งที่ถูกต้องด้วย 4) ด้านจาคะ ในส่วนการจัดการเรียนการสอนครูใช้วิธี การจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน จะใช้หลากหลายวิธีแล้วแต่ ความเหมาะสมกับเนื้อหาและพื้นฐานของนักเรียนเช่นวิธีการสอนแบบแก้ปัญหา วิธีการสอนแบบ อริยสัจ 4 หรือกระบวนการเรียนรู้ แบบจิ๊กซอว์ตามหลักฆราวาสธรรม 4 ในเรื่องการสอนครูผู้สอนจะต้องสอดแทรก หลักธรรมลงไปหรือบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้เสนอเรื่องราวที่ปรากฏขึ้นในสังคมทำให้เกิดการเรียนรู้มีความคิดเห็นและแยกแยะ สิ่งไหนดีสิ่งไหนชั่วได้ ในส่วนการดำเนินชีวิตในสังคม การมีจิตใจสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความจริงไม่หวังสิ่งตอบแทนบ้านเมืองประเทศชาติจึงมีแต่ความเจริญมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืน ขึ้นไป แบ่งปันหรือให้ทานในสิ่งที่เรามีเพื่อส่วนรวมและผู้อื่นเพื่อให้เข้าใจ ได้รับสิ่งที่ดีขึ้นโดยที่ตัวเราเองไม่เดือดร้อน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิเคราะห์สภาพทั่วไป บทสรุปแนวคิด และแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร ได้รูปแบบดังนี้



แผนภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4

การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน ตามหลักฆราวาสธรรม 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพังโคนวิทยาคม จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก จาคะ รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก สัจจะ ด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก ทมะ และด้านการจัดการเรียนรู้การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลัก จันตี รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลักฆราวาสธรรม 4 ด้านสัจจะ ใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จริง ด้านทมะ ใช้วิธีการสอนแบบกรณีศึกษา ด้านจันตี ใช้วิธีการสอนแบบบทบาทสมมติ และด้านจาคะ ใช้วิธีการสอนแบบแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลวิจัยและจากทัศนคติความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1) ครูผู้สอนควรเพิ่มเติมสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลักธรรมด้านต่าง ๆ ที่ทันสมัยทันต่อโลกปัจจุบันเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้

และวัยของผู้เรียน มีเทคนิค สามารถอธิบายเหตุการณ์หรือใช้สื่อที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้นและหลากหลาย

2) ครูและผู้บริหาร ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น เชิญผู้มีประสบการณ์หรือผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลักธรรมาภิบาลถ่ายทอดความรู้หรือทักษะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3) ครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายรอบด้าน โดยประกอบกับหลักธรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันตามหลักสัจพจน์ในสังกัดอื่น ๆ

2) ควรศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมผู้เรียนด้านการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน โดยใช้หลักธรรมอื่น ๆ ด้วย

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนในสังกัด

2) ควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านความรับผิดชอบต่อโรงเรียนในสังกัด สพม. สพฐ. และเอกชน ด้วย

เอกสารอ้างอิง

นภธร ศิวรัตน์ และ รศ.ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์. (2561). ทิศทางการคอร์รัปชันในประเทศไทย.

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 5(2),343-354.

ปิยะธิดา อภัยภักดี. (2561). แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. 13(1), 1-12.

พระสมชาย เตชปญโญ (เตชะ) และคณะ. (2561). การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล 4 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 6(2) ฉบับพิเศษ, 241-256.

พระสมทบ ถิรปญโญ (รุ่งมิตรจรัสแสง). (2554). *ภาวะผู้นำของเยาวชนตามหลักธรรมาธรรม 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนห่มสัทวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์*. พุทธศาสนิกมหาวิทยาลัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิจารณ์ พานิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.

วิภาพรรณ พินลา. (2560). *แนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. *วารสารปริชาต*. 30(1), 13-34.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันการทุจริตด้านอาชีวศึกษา*. สมุทรปราการ: เอส.บี.เค.การพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2561). *หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.